

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Energipolitiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 128: Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v. (Spildevandsrensning i det åbne land m.v.).

Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (Fremsat 18/12 96).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Peter Christensen (S):

Folketinget vedtog i 1987 vandmiljøplanen. Der er opnået gode resultater med hensyn til nedbringelse af forureningen i vandområderne. Denne forbedring skyldes først og fremmest, at industrien og kommunerne har rensset deres spildevand.

Selv om vandområderne har fået det bedre, er det langtfra godt nok. De spredte bebyggelser uden nedsivning eller kloakering står nu for en større procentdel af den samlede forurening til vore vandområder. Derfor mener vi i Socialdemokratiet, at det er en nødvendighed, at vi nu tager fat på at afhjælpe den forurening, der stammer fra den spredte bebyggelse i det åbne land.

Spildevandsredegørelsen fra 1995 er nu fulgt op af betænkningen om spildevandsafledning i det åbne land. Udvalget har i sin betænkning stillet forslag om ændring af miljøbeskyttelsesloven samt lov om betalingsregler for spildevandsanlæg.

Lovforslaget følger i store træk betænkningen fra spildevandsudvalget. Lovforslaget giver

kommunalbestyrelsen mulighed for at påbyde nedsivning fra spredte bebyggelser med en kapacitet på op til 30 personækvivalenter, hvis nedsivning er mulig under hensyntagen til jordens beskaffenhed.

Lovens § 32 omfatter krav til kommuner om at udarbejde en plan for bortskaffelse af spildevand. Endvidere sker der en økonomisk ligestilling mellem ejendomme i det åbne land og de ejendomme, der er tilsluttet kloakforsyningen.

At det er nødvendigt at stramme op for at nedbringe forureningen på dette område, kan vel bedst illustreres ved at nævne, at de spredte bebyggelses andel af fosfor og organisk stof svarer til udledningen fra kommunale anlæg, som svarer til 3,8 millioner personækvivalenter.

Det antal ejendomme, det drejer sig om, skønnes at udgøre 60.000-70.000 af 240.000 helårsboliger i det åbne land. Derfor kan ingen med rimelighed påstå, at forureningen fra den spredte bebyggelse i det åbne land er uden betydning for kvaliteten af vore vandområder.

På den baggrund kan Socialdemokratiet støtte lovforslaget.

Jens Vibjerg (V):

Vi er i Venstre enige i intentionerne i forslaget med hensyn til de udledninger, der belaster miljøet. Vi er også enige i, at den enkelte husejer ikke skal pålægges urimelig høje udgifter. Men vi skal samtidig passe på, at vi ikke pålægger befolkningen nogen miljøinvesteringer, der ikke står i forhold til de miljøforbedringer, vi får ud af disse investeringer. Vi må ikke give os til at skyde gråspurve med kanoner. Miljøproblemer har vi nok af, og derfor skal vi kanalisere pengene derhen, hvor vi får mest miljø for pengene.

Ifølge ministerens forslag er det endog meget store summer, der skal investeres. Udvalget skønner, at beløbet bliver et godt stykke over 2 mia. kr., og jeg er nervøs for, at det slet ikke holder. En række høringssvar giver klart udtryk for, at det er endog betragtelige milliardbeløb, det drejer sig om, og det er vel at mærke høringssvar, der kommer fra dem, der har forstand på de dele; dem, der ved, hvor skoen trykker.

For den enkelte boligejer kan omkostningerne løbe op i 100.000 kr.-klassen, og vi har overhovedet ingen sikkerhed for, at det ikke bliver 170.000 boligejere, der skal foretage store investeringer, frem for de 64.000, ministeren forudsiger. Ærlig talt: Ministeren må give mig ret i, at de 64.000 er et slag på tasken.

I Venstre er vi ikke tilhængere af at sætte en masse i værk for borgernes penge, uden at vi ved lidt om, hvor vi lander. Ministeren lægger godt nok op til en finansieringsform, der skal gøre det lettere for de husejere, der får de store omkostninger, og det med at lette de urimelig store omkostninger er vi med på. Men lad det være sagt med det samme: Ministerens finansieringsmodel kan vi i Venstre under ingen omstændigheder støtte, for ifølge høringssvarene giver dette forslag en helt urimelig byrdefordeling.

Det er igen landkommunerne, der bliver ramt – eller sagt på en anden måde: 15 pct. af befolkningen skal belastes med 69 pct. af omkostningerne. Det siger man i hvert fald i det skæve Danmark, som er knap 100 af de kommuner, der bliver mest berørt af lovforslaget. Jeg har lavet et overslag for min egen hjemkommune, og her vil 3.200 borgere, som er tilsluttet den kommunale kloakfond, kunne få en ekstra regning på mere end 20 mio. kr., og det tror jeg de vil blive endog meget sure over. De har jo betalt én gang.

Det behøver i øvrigt slet ikke være borger-sammensætningen eller rettere kloakeringsstrukturen, der er afgørende for omkostningernes størrelse. De fysiske forhold kan give meget store variationer fra kommune til kommune, og det er der slet ingen retfærdighed i. Det er i øvrigt ufatteligt, at ministeren helt overhører spildevandsudvalgets anbefalinger på det punkt.

For Venstre er det ligeledes vigtigt, at ingen pålægges bestemte investeringer uden sikkerhed for, at de virker tilfredsstillende. Derfor skal vi have en typegodkendelse på plads, forinden vi går i gang med at pålægge nogen disse store udgifter, og jeg synes, ministeren burde have haft en sådan ordning på plads, inden lovforslaget blev fremsat.

Der skal ikke herske tvivl om, at Venstre er med, når der er behov for forbedringer; men indsatsen skal stå i et rimeligt forhold til udbyttet. Vi er også tilhængere af princippet om, at forurenere betaler, men vi vil heller ikke afvise, at der kan stilles krav, som det vil være urimeligt, at den enkelte husejer selv udrede.

Det tredje vigtige element er borgerens retssikkerhed. Vi skal have sikkerhed for, at ingen pålægges urimelige udgifter. Den enkelte borger må ikke bare være i lommen på en emsig kommune.

Må jeg afslutningsvis sige, at hele lovforslaget bygger på alt for stor usikkerhed, både hvad

behovene og de økonomiske konsekvenser angår. Vi må have meget mere fast grund under fødderne, inden vi begiver os på vandring ud i dette land, der langtfra er kortlagt. Det bedste billede af sagen er, at ministeren med bind for øjnene forsøger at skyde gråspurve med kanoner, så hvis Venstre skal være med, skal der ske radikale ændringer af forslaget.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Det er til bemærkning om at skyde gråspurve med kanoner. Jeg kan forstå, at Venstres ordfører ikke mener, at det er noget problem med forureningen i det åbne land, selv om det er påvist, at der her forurenes lige så meget som af de 3,8 millioner, der er tilsluttet rensningsanlæg.

Så blev der også gjort meget ud af, at dette projekt kunne koste husejerne op til 100.000 kr. Men når det samtidig siges i lovforslaget, at det maksimalt kan blive 30.000 kr., passer tingene heller ikke sammen. Og det næste er, at det heller ikke skal være kommunerne, der skal betale. Hvorfor så ikke sige direkte, at det er staten, der skal betale?

Venstre går meget ind for tilskud, hvis det er for egen vindings skyld, ellers er man principielt imod, så jeg vil prøve at stille spørgsmålet: Er det statsstøtte, Venstres ordfører taler for, eller hvad? Og negligerer Venstres ordfører totalt forureningsproblemet i det åbne land?

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg må sige til hr. Peter Christensen, at det er jo meget usikkert, hvor stor en del af forureningen disse huse i det åbne land står for. Det er mit indtryk, at de procenter, der nævnes, er et slag på tasken, og der er for stor usikkerhed om tallene. Det er vel også derfor, det svæver lidt, hvor mange der skal omfattes af de indgreb, ministeren lægger op til.

Når jeg siger, at det kan komme til at koste 100.000 kr. i værste tilfælde, er det selvfølgelig kun, hvis ejeren selv kommer til at betale.

Jeg har også registreret, at der i forslaget er lagt op til, at man skal have en solidarisk finansiering, og jeg har også sagt, at det er et positivt element. Men måden, man vil gøre det på, er efter vores opfattelse helt forkert, fordi den rammer utrolig skævt i kommunerne. Skal man hjælpe med finansieringen, må det være staten, der kommer med pengene. Det er os herinde, der pålægger folk de store investeringer, så derfor må vi også finde pengene.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Jamen det var da klar tale: Staten skal finansiere. Men vi er vel enige om, at det ikke vil have den store betydning for den enkelte husejer.

Så spørges der, hvordan kommunerne vil blive belastet i denne sag. Man har jo kriterier for, hvordan der skal uddeles bloktilskud, og det er der sikkert taget hensyn til her. Men jeg vil prøve at spørge Venstres ordfører, om Venstres ordfører synes, det er rimeligt, at folk, der bor i byområder, skal betale for kloakering, fordi de forurenere lige så meget som dem, der bor i landområderne, men som ikke skal betale.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jeg er meget, meget overrasket. Jeg var fuldstændig sikker på, at Venstre ville støtte dette lovforslag, fordi det er et grønt forslag, et fleksibelt forslag, og fordi det bliver op til den enkelte selv at beslutte, hvordan man vil rense sit spildevand.

Ligesom den tidligere ordfører kunne jeg også godt tænke mig at vide, hvordan Venstre vil forklare sine vælgere i byerne, at de skal betale, og at de ikke må forurenere, men at folk, der bor ude på landet, gerne må. Jeg forstår det ganske enkelt ikke.

Så vil jeg også gerne vide, hvordan man kommer frem til fra Venstres side, at der er nogle, der kan komme til at betale op til 100.000 kr. for at få rensed deres spildevand. Det, der er lagt op til, er netop en solidarisk løsning. Hvis det går højt, kan man komme til at betale omkring 28.000 kr., og hvis man ikke vil have bortledt sit regnvand, er det højst omkring 18.000 kr., man kan komme til at betale, mens kloakeringsfællesskabet betaler resten. Der er ikke nogen, der kommer til at betale 100.000 kr.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Det, jeg sagde, var, at vi først skal have styr på, hvor stort behovet er. Vi skal ikke skyde gråspurve med kanoner, og det er jeg bange for at vi kommer til i en række tilfælde med det foreliggende forslag. Det er jo sådan, at hvis vi går ud og investerer en række milliarder kroner, skal vi altså også have noget miljø for pengene, og det er min opfattelse, at vi på en række felter kunne få mere miljø for pengene ved at bruge dem andre steder. Jeg vil i hvert fald have sikkerhed for, at vi får miljø for de penge, der tales om her, og det er jeg meget i tvivl om i dag.

Så er der spørgsmålet, om det er byboerne, der skal betale. Jamen det er jo lige det, de kommer til. Det var det, jeg påviste med mit eksempel fra min egen hjemkommune, hvor det bliver kloakfonden, der kommer til at bære omkostningerne. Jeg ved nogenlunde, hvad det koster for mit vedkommende, og den tekniske forvaltning siger, at jeg nok er udtryk for en gennemsnitsborger med bopæl i det åbne land. Kloakfonden bliver belastet med 20 mio. kr., og det er de 3.200, der er tilsluttet fonden, der i første omgang kommer til at udrede de penge. De, der kommer til efterfølgende, kommer selvfølgelig også til at bidrage til driften, men de, der har betalt én gang, vil nok brokke sig højlydt, hvis de kommer til at betale en gang til for mig.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så går vi i gang med fjerde og sidste runde nu, inden vi går til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Jeg vil gerne stille hr. Jens Vibjerg det spørgsmål, om hr. Jens Vibjerg kan godkende de tal, der står i betænkningen om spildevandsafledning i det åbne land, hvoraf det fremgår, at den del af den samlede udledning af fosfor og organisk stof, der kommer fra det åbne land, udgør henholdsvis 26 pct. og 35 pct.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg mener, at de tal, der fremgår af rapporten – sådan læser jeg også høringssvarene, og det er uanset om vi snakker kroner og øre, eller om vi snakker udledninger – er udtryk for et skøn og dermed et slag på tasken.

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Det er en stor sag, vi står med. 2,2 mia. kr. kan nok gøre én lidt nervøs for, om vi træffer den rigtige afgørelse; måske er det mere, måske er det mindre, men der er usikkerhed om tallene, og sagen berører derudover ganske mange mennesker.

Vi har ca. 240.000 helårsbeboelser i det åbne land, og ordningen her sigter på at ramme 60.000–70.000 af dem. Men der er ikke nogen, der ved præcist, hvem det bliver, og der er altså omkring ½ million mennesker i Danmark, der så småt er begyndt at ryste, i hvert fald dem, der har fået meldingen. Vi har i Miljø- og Planlægningsudvalget fået de første henvendelser, og

faxen tikkede så sent som nogle minutter, inden jeg gik herved, med endnu en bekymret henvendelse.

Hvis vi tager forslaget, som det foreligger, kan udgifterne blive på op til 30.000 kr. for en enkelt husholdning. Det er ganske mange penge, og selv om byboere har betalt de samme beløb, er det noget, der river i tegnebogen og vil bevirke, at befolkningen vil være meget opmærksomme på, hvad vi gør her, og at vi gør vores arbejde ordentligt.

Baggrunden for lovforslaget ligger i Vandmiljøplanen. Der var et bredt flertal, der arbejdede sig frem til denne plan, og vi har opnået meget, men slet ikke det hele. Hvis vi ser på vore egne vandløb, der i første omgang skulle have glæde af den, var jeg en af dem, der var meget kritisk, da vi fik rapporten, der udpegede Danmark os som et af de steder i Europa med den værste vandløbskvalitet. Jeg har brugt meget krudt på at få dokumenteret, at det var helt vildt, og jeg må indrømme, at det er ikke den letteste opgave, jeg har haft. Vi har vanskeligheder med vores vandmiljø, vi har ikke fået laksen tilbage, og vi har ikke fået de fugle tilbage langs vore vandløb, som vi gerne vil have. Vi har helt sikkert en opgave, der skal løses, det hersker der ingen tvivl om for Det Konservative Folkepartis vedkommende.

Industrierne, byerne og dambrugene har gjort meget med rensningsanlæg og har nået de mål, der er blevet sat op; men vi mangler stadig noget ude i det åbne land. Landbruget mangler noget, og vi mangler nogle af bebyggelserne. Vi vedgår klart, at der er et problem, og det skal der gøres noget ved. Men jeg tror, det var et fornuftigt ordvalg, hr. Jens Vibjerg brugte, da han sagde, at vi skal passe på ikke at skyde spurve med kanoner. Så får vi bare endnu en rapport fra Miljøstyrelsen om, at vi skal passe på med skamskydninger, og det var jo ikke noget, der gav positiv omtale af dem, der havde været ude og ramme galt sidste gang. Jeg vil ikke ret gerne stå som en dårlig jæger, når det gælder politik og politiske løsninger.

Der er angivet en pris på omkring 2,2 mia. kr., men der siges meget lidt om effekten. Jeg skal ikke citere, for jeg kan se, at taletiden løber rask, men på side 5 er der ofret syv linjer, kan jeg sige, og enhver kan læse dem igennem. Der er meget lidt, meget lidt konkret i dem, der står ikke noget, jeg kan gå ud og sige i forsamlingshusene. Men jeg kunne bruge en masse af de 2,2 mia. kr., til at gøre noget for vores gamle bygninger.

Vi har sat renoveringen af vores stendysser i stå, ringmærkning af fugle er en af de opgaver, vi mangler penge til, og vi kan ikke bekæmpe gamle olieforureninger osv. Der er masser af opgaver, hvor vi kunne præstere synlige resultater for 2,2 mia. kr. af skatteborgernes penge.

Amternes beslutningsgrundlag er meget spinkelt. Man gætter på 40 pct., men vi har to undersøgelser, der siger 30 pct. og 50 pct. Det er alt for usikkert for Det Konservative Folkepartis vedkommende. Vi vil have mere styr på tingene, så vi ved, hvor mange vi rammer og ikke gætter for meget.

Betalingsordningen kan vi ikke tilslutte os. Ordningen lægger op til en mærkelig form for solidaritet, hvor vi risikerer, at virksomheder i det åbne land eller enkelte små kommuner bliver ramt urimelig hårdt. Netop dem, der allerede har betalt én gang, skal nu betale dobbelt, og det vil være urimeligt. Det vil være meget dårligt at føre landdistriktspolitik på den måde.

Rent teknisk kan jeg tilslutte mig dem, der har sagt, at første step må være at få godkendt de rensningsanlæg, som skal bruges. Det kunne vi gøre med det samme, for så ved vi, hvad vi taler om – også prismæssigt, når de bliver udbudt. Vi har derudover det positive at sige om forslaget, at tanken om at kloakere hele det åbne land nu er opgivet. Det er vi godt tilfredse med, og jeg tror, vi alle sammen kan tænke tilbage på den tidligere indenrigsminister H.C. Toft fra Det Konservative Folkeparti og give ham ret, når han sagde, at vi ikke skulle juble over rensesanlæg. Renseanlæg løser ikke nogen problemer, rensesanlæg flytter rundt med problemerne. Næh, vi skal prøve at finde nogle løsninger i det åbne land, hvor vi får naturen til at arbejde og får lavet nogle naturlige kredsløb. Det indebærer f.eks. brug af sådan noget som rodzoneanlæg, men der er også nævnt andre ting, som vi kan bruge i den forbindelse.

Vi siger derfor nej til forslaget, som det foreligger her. Vi mener, der er arbejdet for hurtigt. Det er godt, at man arbejder hurtigt en gang imellem, men her er der for meget hastværksarbejde. Målet vil vi være med til arbejde for, men det må vi give os god tid til, for det skal også forklares for befolkningen.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Jeg vil gerne stille det samme spørgsmål til hr. Niels Langkilde: Godkender man tallene i betænkningen i Det Konservative Folkeparti?

Så må jeg konstatere, at Venstre og De Konservative gerne vil gøre noget for miljøet, endda rigtig meget, bare det ikke koster noget. Men der skal gøres noget. Det er sådan set konklusionen af det, der er kommet frem i dag.

Det næste er, at hvis vi nu skal gøre noget, skal det være staten, der skal betale. Men derefter klager V og K over, at nu udbetaler staten igen denne store støtte, og det er også forfærdeligt, som staten ødsler med pengene. Vi må altså have lidt ræson i det, V og K siger.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Jeg siger tak for spørgsmålene.

Det første var om tallene i betænkningen. Der er jo en usikkerhed om tallene, som det også er anført i betænkningen, men jeg tror ikke, niveauet er meget galt, og derfor sagde jeg også, at vi var klar over, at der skulle gøres noget. Jeg gjorde opmærksom på, at jeg selv havde troet, tallene var gale, og at jeg har arbejdet noget for at kunne bevise det, men jeg kan altså ikke komme med noget, der er bedre. Vi har et problem, som skal løses, og det er Det Konservative Folkeparti med på.

Vi hænger os jo meget i princippet om, at forureneren skal betale. Nu fik jeg ikke tid til at sige så meget om betalingsordningen, men det er dog kerneprincippet, og jeg vil sige, at hvis vi for bare at rense en enkelt husstand skal ofre 100.000 kr. – måske mere – jamen så tror jeg, vi er derude, hvor vi skyder gråspurve med kanoner, og så må vi kunne løse det problem på en anden måde. Vi må sørge for, at vi ikke pålægger folk så voldsomme udgifter, for jeg kan ikke rigtig forestille mig, at der er nogen enligt lignende ejendom, der kan ødelægge så voldsomt, at man er nødt til at pålægge ejeren en løsning til 100.000 kr.

Jeg skriver heller ikke straks regningen ud til staten eller til andre, der har orden i deres ting. Vi må prøve at finde en løsning, så vi undgår at komme op i de beløb. Men det kræver altså noget arbejde, og vi har også tålmodighed til at arbejde med det et år mere, hvis det er det, der skal til.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Det er ret utroligt at høre hr. Niels Jørgen Langkilde her i dag, når han for kort tid siden talte om, hvor stort et problem det er, at der ikke er fisk og smådyr i vore vandløb, osv. Når der skal

gives tilsagn om handlinger, er der bare ingenting. Så er det bare en gang væven, og det er det sædvanlige for De Konservative. De vil gerne være så grønne, så grønne, men når de har mulighed for at gøre noget konkret og kontant med, at nu skal der iværksættes noget, er det én eneste gang udenomssnak. Det er utroligt, hvad vi skal lægge øre til her i dag.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Medmindre det hele bare er tom snak, er jeg bekymret. Men jeg betragter hr. Niels Jørgen Langkilde som et begavet menneske og også som et menneske, der ikke bare vil stå og komme med tomme bemærkninger heroppefra, så derfor vil jeg gerne understrege, at der er ikke nogen husstand ude i det åbne land, som kan komme til selv at betale 100.000 kr. Man kan aldrig komme til at betale mere, end hvis man boede inde i byen. Man kan aldrig komme til at betale mere for at få rensset sit spildevand ude på landet end inde i byen. Det er det, der er det geniale i forslaget her, så derfor er jeg dybt bekymret over, at både Venstre og De Konservative hævder, at der er nogle, der kan komme til at betale 100.000 kr.

Med hensyn til kravene er det smarte i ordningen, at det er kommunerne, der kommer til at stille kravene, og det betyder så, at hvis den enkelte kommune stiller meget skrappe krav, er det også kommunen selv, der kommer til at hænge på de udgifter, der ligger ud over det, man betaler for at få rensset spildevandet i byen.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Jeg synes, det er lidt uforskammede bemærkninger, der kommer om Det Konservative Folkepartis miljøpolitik. Hvem var det, der lavede verdens første miljøbeskyttelseslovgivning? Hvem var med i Vandmiljøplanen? Bare for at nævne noget af det, der er relevant i denne sammenhæng. Og hvem har i dag sagt klart og tydeligt: Vi synes, det er helt i orden, at vi skal til at gå i gang med typegodkendelserne, for det er et skridt på vejen, og det siger vi klart ja til. Det var noget af det, vi kunne rose.

Men når vi taler om de 100.000 kr., må jeg gøre den radikale ordfører opmærksom på, at jeg fik et spørgsmål: Hvis det nu koster så meget, hvem skal så betale? Og når jeg ikke synes om den solidariske ordning – der er noget aparte solidarisk her, fordi den, som vi har fået

oplysning om, vil smadre mange landdistrikter og små kommuner – jamen så må jeg jo pege på noget andet, og så er det, jeg siger: Jeg tror ikke, 100.000 kr.-løsningen er noget værd nogen steder i det åbne land. Jeg kender ikke nogen eksempler, hvor det er værd at ofre så meget.

Men hvis det skulle være sådan – og det er jo det, der er forudsat i forslaget – at man kan komme op på meget store beløb, vil man fedte dem af på andre. Man vil få dem, der har betalt én gang, til at gøre det igen. Vi har fået nogle eksempler på det i udvalget. Jeg kan ikke sige, om de er rigtige eller forkerte, men vi skal altså arbejde med dem og finde ud af, om det er rigtigt, at en enkelt virksomhed, der står for 50 pct. af spildevandet, kan komme til at hænge på en meget stor regning for andre. Vi synes, det vil være urimeligt, hvis en virksomhed, der måske har ofret mange hundrede tusind kroner på at rense spildevandet, kunne få en regning på mange hundrede tusind kroner. Det ville da være urimeligt.

Jeg går ud fra, det er et radikalt princip, at det er forurenere, der betaler. Det er også det, vi skal have som hovedprincip, men en gang imellem må vi fravige det, fordi vi ikke kan præcisere, hvem forurenere er, og en gang imellem er der en, der ikke magter at løfte byrden, så vi må hjælpe, javel. Men det skal være undtagelsen.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Jeg kunne ikke drømme om at bebrejde De Konservative for de initiativer, de har taget tidligere; men det, man kan bebrejde De Konservative nu, er, at de løber fra dem.

Angående kloakeringen ved hr. Niels Jørgen Langkilde også godt, at selv om der er tale om byområder, kan nogle ydre områder være meget dyrere at kloakere end de indre. Her har man en solidarisk løsning på tingene, så de, der bor langt ude i byerne, kommer til at betale det samme som dem, der bor tæt på centrum, og på tilsvarende vis skal vi have en solidarisk løsning for dem, der bor i det åbne land. Det burde være forholdsvis rimeligt.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Når man skal snakke om solidaritet eller om at bære tingene i fællesskab, hænger det jo meget nøje sammen med, hvem er det, man skal bære sammen med. Nogle gange kan det selvfølgelig være rimeligt at lave en solidarisk løsning, der

omfatter hele landet. Det gør vi på mange områder med stor succes, og andre gange kan man gøre det for mindre grupper.

Men det der er tale om her, kan altså være – som vi har fået i eksemplet fra udvalget – en lille kommune, der er præget af meget spredt bebyggelse. Denne lille kommunes bebyggelse har lavet et renseanlæg, og så melder alle omkringboende sig til, og så skal de betale regningen to gange. Det er dog en aparte måde. Jeg ved ikke, om den by eksisterer i virkeligheden, men jeg synes, vi skulle undersøge det spørgsmål i udvalget.

Men lad os sætte, at det var sandt, altså at det eksempel findes i virkeligheden. Så ville der altså være en lille gruppe i et landdistrikt, som kom til at bære byrden to gange, og det er helt imod den landdistriktpolitik, Det Konservative Folkeparti står for, fordi det ville betyde, at vi nedlagde den lille landsby, det lille bysamfund. Det er ikke sådan, vi skal gøre det. Vi må lave nogle ting, der er gennemtænkte, og derfor skal vi tage os god tid. Det ville kræve lang tid ude i forsamlingshusene at forklare folk, at det er en rimelig form for solidaritet, og jeg tror ikke, at mine talegaver rækker til det. Men hvis der er andre, der kan få det her til at være solidaritet af fornem karat, så siger jeg velbekomme!

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jeg forstår godt det, hr. Niels Jørgen Langkilde siger, for vi er i en vanskelig situation, og alt det med solidaritet er også en vanskelig ting.

Men sagen er jo den, at det, vi gør nu, heller ikke er solidarisk, for nu betaler folk i byerne også to gange. Man betaler for at få rensset sit spildevand, og man har også nogle – hvad skal vi sige – økologiske omkostninger, fordi der er nogle, der ikke får rensset deres spildevand, og så står vi med en forurening, som bliver vores allesammens og vore børns problem. Det vil sige, at folk i byen står med det problem, at dels betaler de for at gøre noget selv, dels er de stadig udsat for en forurening, som de ikke kan gøre noget ved. Så vi har altså allerede et problem med, at der er nogle, der betaler to gange.

Så kan vi selvfølgelig sige, at vi vil holde fast ved forurenere betaler-princippet, og det kunne jeg godt være tilhænger af. Med andre ord: Den enkelte husstand ude i det åbne land skal selv betale. Men det vil være dybt urimeligt, for der er mange ude i det åbne land, der ikke vil kunne bære den omkostning alene. Og derfor vil

jeg gerne høre, om Det Konservative Folkeparti virkelig vil fastholde det princip helt ud i detaljen.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Niels Jørgen Langkilde for en kort bemærkning, og så går jeg videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Det Konservative Folkeparti er jo ikke et dybt ideologisk parti. Det er det, der ligger i, at vi står for borgerlige stemmer, der arbejder, og det er også derfor, jeg siger her, at vi må have de ting undersøgt i udvalget. Vi må se, om de eksempler, som er sendt til os, er konstruerede eksempler eller noget, som vi må tage højtideligt. Hvis lovforslaget rammer 600 landsbyer i de små kommuner, er det et kæmpeproblem for os, og så får vi mange tærsk. Men selv om vi kun kan finde én kommune af slagsen, skal vi ikke lave lovgivning som den, vi har her.

Det er det, vi skal bruge tiden i udvalget til at undersøge, for jeg tror, at selv en radikal ordfører ville synes, det var urimeligt at belaste et lille bysamfund så hårdt. Man ville ikke kunne bære det. Det ville jo give et øjeblikkeligt fald i huspriserne, og hvis man kunne flytte derfra, ville man gøre det øjeblikkeligt. Så måtte vi hellere tage det solidariske princip med, at så må det være det store samfund, der betaler.

Men det, der er mit meget vigtige budskab, er altså, at man forsøger at bevise, at det er lige meget, at den lille mand ude på marken skal af med 50.000 kr. eller 100.000 kr. Men med så voldsomt store beløb er der ikke rimelighed i det, og skal vi så forlange det gennemført? Det gør vi jo ikke på alle miljøpolitikens områder. Vi siger jo ikke til en virksomhed: I kan lave denne her nye teknologi, den kan I bruge, men den er så dyr, at vi lukker virksomheden. Det princip bruger vi jo ikke. Vi bruger nogle rimelighedsbetragtninger.

Det skal vi selvfølgelig også gøre her, og derfor håber jeg, at vi slet ikke når op i det. Men det havde været en meget væsentlig afklaring, og det kunne have gjort denne debat meget lettere, hvis vi havde typegodkendelserne liggende klar, hvis vi vidste, hvad de anlæg, vi taler om, kostede, hvis vi havde nogle standardting at drøfte ud fra. Nu bliver det for teoretisk.

Anni Svanholt (SF):

I SF synes vi, det er et stort problem, at målsætningerne for vandløbene langtfra er opfyldt, til trods for at der jo er foretaget rensning af spildevand, og at man ikke kan opleve forbedringer i vandløbene efter faktisk mange år. Der er altså behov for at foretage en rensning af spildevandet i det åbne land, hvor der er enkeltudledninger og udledninger fra småsamfund, der kan have betydning for miljøtilstanden i et vandløb. Det er klart, at det er dér, man skal sætte ind.

Men sætter vi indsatsen over for spildevandet i det åbne land i relation til, hvor samfundet får mest miljø for pengene, er der for os ingen tvivl om, at der skal sættes ind over for landbrugets næringsstofudledning fra det åbne land. Det er her, de største problemer er, hvilket jo for nylig er blevet bekræftet i rapporten fra Danmarks Miljøundersøgelser, og det er også klart dér, det vil være billigt at sætte ind.

Det er vi da naturligvis stadig væk optaget af og synes, det er det centrale problem, men vi ville også meget gerne have, at målsætningerne for vandløbene og altså de kvaliteter, der er forbundet med vandløb og søer, også bliver andet end noget, der står på et stykke papir, at det bliver noget, man kan opleve i virkeligheden, og at befolkningen kan have glæde af det liv, der er der, og de rekreative muligheder, der er forbundet med det. For os er det meget vigtigt, at der bliver tale om grønne løsninger, bæredygtige løsninger og løsninger, der rent faktisk kan klare problemerne, og at det også bliver en solidarisk løsning.

Der er i lovforslaget lagt op til primært at anvende to metoder, nemlig nedsvivning og minirensningsanlæg. Det er mulige metoder, men det er også for os afgørende, at det bliver muligt at anvende andre metoder, så en borger kan vælge en anden miljømæssig løsning. Det bedste ville naturligvis være at få næringsstofferne tilbage til jorden, og det må også kunne være en mulighed blandt andre muligheder, ligesom der også må være mulighed for ikke alene at lade regnvand nedsive, men også at kunne genanvende regnvand.

Vi synes, der er mange gode intentioner i forslaget, men der skal være en række muligheder for løsning af problemet og nogle valgmuligheder for borgeren. Selvfølgelig skal det være sikkert, at man kan opnå den miljøeffekt, som er formålet.

Der er en enkelt problemstilling, jeg også gerne vil rejse her. Amtsrådene, som har ansvaret

for recipientkvalitetsplanen i vandløb, søer og de kystnære områder, har ikke mulighed for, som lovforslaget foreligger, at få prøvet kommunalbestyrelsernes spildevandsplan. Og dér kunne jeg godt tænke mig at spørge: Hvad mener ministeren om det? Vil ministeren overveje, at det amtsråd, som har ansvaret, kunne få mulighed for at få f.eks. Miljøstyrelsens vurdering af, hvorvidt de rensningsforslag, de foranstaltninger, der er påbudt, også faktisk kan leve op til de målsætninger, som amtsrådet har fastsat? Der kan jo godt opstå diskussioner og konflikter dér.

Med hensyn til betalingen er der faktisk en problemstilling, som jeg også meget gerne vil have uddybet: Hvis der nu er mange, der vælger at tage imod tilbudet om medlemskab af kloakforsyningen på grund af omkostningerne og selvfølgelig, hvis det overstiger det faste beløb, man kan komme til at betale, kan det måske medføre, at de borgere, der allerede har betalt tilslutningsafgiften, kommer til at betale en højere pris. Det er en problemstilling, som jeg meget gerne vil have belyst nærmere for at se, om det faktisk forholder sig på den måde.

Med hensyn til tidsfristen for gennemførelsen af den forbedrede indsats mod forurening fra det åbne land vil jeg gerne spørge, hvilken frist ministeren forventer at fastsætte for, hvornår det skal være endeligt gennemført.

SF støtter de gode intentioner i forslaget, men vi vil meget gerne se på enkeltdele under udvalgsbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Der blev stille i salen her til sidst. Man kunne høre en knappenål falde til jorden. Det var dog glædeligt at høre, at den tvivl, som har plaget os andre i forhold til at lade nogle betale dobbelt, også er i SF'ernes hjerte. Det lover godt for udvalgsarbejdet.

Det, der også kalder mig herop, er, at SF taler om solidariske løsninger. Lidt efter lyder det: Forureneren betaler. Altså hvor går solidaritetstærsklen, om jeg så må sige, for SF? Er det ideelle, at vi alle sammen betaler lige meget for vores spildevand, altså fuld solidaritet, uanset hvor meget vi laver, eller er det forurener betaler-princippet, der vejer tungest i SF's vægtskål? Det havde jeg lidt svært ved at finde ud af i talen.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det er kun et lille opklarende spørgsmål til fru Anni Svanholt, og det går i sin enkelthed på, om man kunne forstå fru Anni Svanholt sådan, at SF er af den opfattelse, at det ikke skal påhvile dem, der for øjeblikket er tilsluttet kloakfonden i en given kommune. Hvis vi vil rejse disse krav over for nogle mennesker, som ikke kan have vidst, hvilke miljøkrav vi vil stille til dem senere, vil vi sige til dem: Hvis samfundet ønsker det, vil man også finde en finansieringsordning, hvor det er samfundet, der betaler, og vi tørrer det ikke af på dem, der tilfældigvis har fået kloakeret i kommunen.

Man får somme tider det indtryk, at en af de væsentligste aktører i denne sag slet ikke er til stede i Folketingssalen, nemlig finansministeren. Man kunne godt fristes til at tro på, at det ikke skal være en kommunal udgift, for så vil kommunerne forlange at få pengene over DUT-princippet, og det skal heller ikke være en statsudgift, for så er det finansministeren, der skal betale.

Men det er spændende at høre, hvad SF mener.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Først til hr. Niels Jørgen Langkilde: Ja, forureneren betaler. Det er jo et glimrende princip, men jeg har ikke indtryk af, at De Konservative egentlig havde tænkt sig at sikre, at det også kunne gennemføres i alle forhold; jeg nævner her landbruget osv. Er det noget, som De Konservative vil håndhæve i enhver henseende? Vi synes, det er et meget godt og vigtigt princip, som man bør gennemføre.

Men i øvrigt med hensyn til solidariteten: I disse forhold og i øvrigt også, da man skulle lave spildevandsrensning i byerne, er der også tale om solidaritet. Man har lavet et tilslutningsbeløb ud fra en rimelighedsbetragtning, og det er indlysende, at det skal være sådan, at der ikke er nogen, der kommer i klemme, eller enkeltpersoner, som kommer til at betale meget, meget store beløb. Det, vi opfatter som solidaritet, er, at man her laver en udjævning.

Det problem, hr. Hans Christian Schmidt rejser, har jeg rejst som en problemstilling. Vi har ikke taget stilling til hvordan og hvorledes, eller om vi vil ændre opfattelse af noget som helst. Jeg har rejst det som en problemstilling, og jeg håber, vi kan få belyst, om det faktisk forholder

sig sådan, at nogle, der én gang har betalt, kan komme til at betale store beløb. Jeg går ud fra, at i det arbejde, der er gjort her, har man gjort sig nogle overvejelser, så det ikke forholder sig sådan, men jeg vil meget gerne have det uddybet.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Efter Vandmiljøplanen i 1987 har vi opnået en række gode miljømæssige resultater. Den sidste redegørelse om Vandmiljøplanen viser således, at spildevandsproblemerne for byområderne næsten er løst takket være en massiv udbygning med rensningsanlæg. Ligeledes har vi næsten nået udledningmålene for industriens vedkommende.

Redegørelsen viser desuden, at de målsætninger, som vi satte os i 1987, er rigtige. Det er sådan, at hvis det rent faktisk lykkes os at få forurening bl.a. med fosfor og kvælstof reduceret, således som Vandmiljøplanen forudsætter, kan vi være sikre på, at vandmiljøets kvalitet bliver af en sådan standard, at den biologiske mangfoldighed sikres, og nok så vigtigt, at fiskeriet får langt bedre vilkår, end det har for nuværende.

Derfor er det rigtigt at holde fast i målene i Vandmiljøplanen, og derfor er vi nødt til at igangsætte en fase 2 for spildevandsrensningen. Det betyder, at vi må tage fat på problemerne i det åbne land. Her har vi stadig en række ejendomme, som ikke får rensed deres spildevand eller ikke får det bortledt på en forsvarlig måde. Skønnet er, at det drejer sig om mellem 60.000 og 70.000 ejendomme.

I Det Radikale Venstre har vi haft mange overvejelser om, hvordan vi finder en fornuftig løsning på det problem. Hvordan skaber vi lige vilkår for by og land på spildevandsområdet? Hvis man bor i et kloakeret område, skal man for det første betale for tilslutning til kloaknettet. For det andet skal man betale kloakeringsafgift. Alle disse udgifter er mange landboere sluppet for. Byboerne kan derfor med rette spørge, hvorfor i alverden de skal betale for at få deres spildevand bortledt. Hvorfor skal de betale, medens de andre bare kan trække i snoren, uden det koster én øre? Den ubalance retter vi op på først og fremmest med det formål at få rent vand og at sikre rent vand til vore efterkommere.

Samtidig har vi fundet en økonomisk model for spildevandsrensningen i det åbne land, som ligestiller by og land. Vi har undgået det, som

mange har frygtet, nemlig at vi skulle have hele det åbne land kloakeret, og at landdistrikterne selv skulle betale for det. Sådan bliver det ikke. En husstand ude i et landdistrikt kan aldrig komme til at betale mere for sin spildevandsrensning, end hvis den boede i byen. De udgifter, som måtte ligge ud over niveauet for den almindelige tilslutningsafgift til kloaknettet, betales af kloakforsyningen.

Samtidig bliver der tale om valgfrihed. Bor man i det åbne land, kan man selv vælge, om man vil bede kloakforsyningen løse opgaven, eller man selv vil stå for spildevandsrensningen. Det bliver altså op til den enkelte selv at vælge den løsning, som han eller hun finder bedst. Man bliver ikke påduttet et medlemskab af det lokale kloakfællesskab, hvis man helst selv vil klare opgaven. Det princip hylder vi i Det Radikale Venstre.

Jeg håber, at borgerne i det åbne land vil tage vel imod lovforslaget, først og fremmest fordi det gør det åbne land til et endnu bedre sted at bo. Med den stigende miljøbevidsthed i befolkningen er det klart, at for mange er det utilfredsstillende at bo et sted, hvor der ikke er styr på spildevandet.

Vi kan også tilslutte os forslaget om, at en del af tilslutningsbidraget kan tilbagebetales til ejendomme, som vælger at lave egen nedsivning af eget vand. Jeg vil dog bede ministeren overveje, om der ikke ved samme lejlighed kunne gives mulighed for at opsamle regnvand til genbrug i stedet for blot at lade regnvandet sive ned. Dermed ville vi også spare vand.

Det Radikale Venstre kan tilslutte sig hele lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Det er lige et spørgsmål til fru Elsebeth Gerner Nielsen, der siger, at man ude i det åbne land bare kan trække i snoren, og det koster ikke én øre. Jeg tror, at fru Elsebeth Gerner Nielsen, næste gang hun kommer til et vælgermøde ude i det åbne land, vil opdage, at utrolig mange har brugt mange penge på deres spildevandsanlæg, enten det nu er som investering i septiktanke, trikstanke, siveforbedring, rodzoneanlæg osv. Der er foretaget mange investeringer, og jeg tror nok, de vil have sig frabedt, at det siges, at det ikke koster én øre.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jeg vil sige til hr. Jens Vibjerg, at jeg heller ikke sagde, at det var alle i det åbne land, der ikke betalte én øre, for grunden til, at der ikke er flere husstande, som dette lovforslag kommer til at omfatte, er jo, at der er mange ude i det åbne land, som har opført sig fornuftigt og for længst har indført nogle af de løsninger, som dette lovforslag vil komme til at indebære. Konsekvensen er selvfølgelig også, at de mennesker, som har gjort det rigtige, som har fundet en miljøløsning for spildevandet, og som bor i det åbne land, overhovedet ikke bliver omfattet af dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Der er borgere i det åbne land, som i dag har godkendte anlæg, der ikke kan godkendes efter de nye regler. Anlæg – og det har jeg også svar på fra ministeren – der var godkendt af sundhedskommissionerne, kan ikke godkendes efter de nye regler.

Aage Brusgaard (FP):

Jeg vil starte med at rose ministeren for, at regeringens ikke er kommet med lovforslag om, at det ganske land skal kloakeres og vi skal til at grave store grøfter over det ganske land og alle huse skal kobles til nærmeste rensningsanlæg med efterfølgende omkostninger til både pumpning og vedligeholdelse.

Jeg vil også godt rose både ministeren og embedsmændene for, at de skriftligt tør nævne, at nedsivning er en billig og miljømæssig måde at aflede spildevand på, og at det normalt ikke påvirker grundvandet eller miljøtilstanden i vore vandområder. Det står der ordret i bemærkningerne. Det er også en god melding, vi kan sende ud til vores kommuner og amter, så de ikke skal blive for emsige.

Jeg vil også rose ministeren for forslaget, der går ud på, at de husstande, der allerede er kommet ind under en kloakplan og har betalt, har mulighed for at komme ud og eventuelt få deres penge tilbage. Det er bedre at indrømme en fejl end at tromle videre med den i årtier.

Jeg er meget tilfreds med, at der står, at huse eller ejendomme, der ikke skønnes at få deres tag- og overfladevand med i renseforanstaltninger og afløb, ikke skal betale det store bidrag, men kun skal betale, jeg tror, det er 60 pct. Det må være mest rigtigt, at regnvand opsamlet fra

tag eller overflade kan bruges enten til havevanding eller ganske almindelig nedsivning i den danske muld og bruges til grundvand.

Fremskridtspartiet er også tilfreds med, at ministeren ikke lægger op til, at frede sommerhuse og deres spildevand er et problem.

Ligeledes er vi tilfredse med, at 170.000–180.000 husstande i landområderne ikke er et problem. Så indskrænker det sig altså til, at det, der måske er et problem, er mellem 60.000 og 70.000 ejendomme i landområderne. Vi er så lidt skeptiske over for, om det er korrekt, at disse 60.000–70.000 ejendomme vitterlig belaster med 35 pct. af punktkilderne. Det er jeg nok lidt tvivlende over for.

Fremskridtspartiet – ja, der er næsten ingen ende på vores roser her – er også enig med mindretallet i spildevandsudvalget i, at eventuelt yderligere rensning skal hvile i sig selv, og er dermed uenig med landbrugsorganisationerne, Kommunernes Landsforening og også V og K og andre, som jeg har hørt mener, at det er staten, der skal betale. Vi mener rent faktisk, at ved at lade det hvile i sig selv er det jo sådan, at det, kommunalbestyrelserne beslutter, skal deres egne vælgere og borgere betale. Derfor er de ikke slet så emsige, som hvis de bare kunne sende en regning til staten. Og hvem er staten? Det er vi altså også enige i.

Dér, hvor Fremskridtspartiet har sine betænkeligheder – dem har vi selvfølgelig også – er, når vi kommer til antallet, altså om det virkelig er rigtigt, at der er 64.000 boliger i landområderne, der trænger til at få deres spildevand forbedret. I de fleste kommuner, og det kunne ministeren eller embedsmændene jo undersøge, har de tvungen septiktanksordning, ligesom vi har, og det har vi haft i 9 år. Det vil sige, at alle vores husstande på Mors bliver kontrolleret en gang om året, når septiktankstømmere kommer. Og jeg vil vurdere, at det er meget få husstande på Mors, der ikke allerede har tingene i orden.

Jeg bor jo selv i det åbne land og kender dermed også problemet. Jeg har siddet i kommunalbestyrelsen og amtsrådet. Jeg har siddet i amtsrådet sammen med fru Anni Svanholt, så vi har før talt vand og problemer. Jeg mener, at jeg har ret, når jeg siger, at de fleste landejendomme og huse har en ganske almindelig septiktank. Derfra går overfladevandet over i en anden brønd og derfra går det så ud i zoneanlægget – det kan være siv, det kan være hyben – og så videre. Nøjagtig som det skal.

Der, hvor vi skal sætte ind, er, hvor overfladevandet fra septiktanken løber direkte ud i en sø eller ud i en å. Det er ikke godt. Der skal vi kigge på problemet.

Jeg mener, at om antallet er 64.000, eller det er 24.000, må komme an på en prøve. Det er kommunalbestyrelsen, der må vurdere det, og det er ikke os. Jeg tror, at tallet 24.000 er mere rigtigt end 64.000. Det er ikke noget, vi skal diskutere her. Det kommer vi jo frem til i kommunerne.

Det, vi også er betænkelige ved i forbindelse med lovforslaget, er, om ikke vi tager kompetencen fra kommunalbestyrelsen og ind i Folketinget. Vi mener altså, at kommunalbestyrelserne stadig væk skal have så meget kompetence som muligt til at selv komme med forslag og løsninger.

Det vil jeg godt – nu lyser den røde lampe – nå, jeg synes ellers, at det gik så godt. Jeg var ikke helt færdig, men så tager jeg anden runde.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det er jo lidt en historisk dag i dag. Fremskridtspartiet forlader nu sine principper om, at man ikke skal tage hånd om de små landdistriktkommuner. Det bliver dem, der kommer til at betale prisen i dag, og det kan jeg forstå at miljøministeren heller ikke har forstået. Det er ærgerligt. Men Fremskridtspartiet har i hvert fald ikke forstået det.

Det vil være de små kommuner med de små områder, der bliver kloakeret, som nu kommer til at bære den store udgift. Jeg skal allerede i dag love ministeren, at det vil han komme til at høre meget mere til under udvalgsbehandlingen. Det er muligt, at det ikke kommer frem i dag, men det vil komme. Det er den ene ting.

Den anden ting er, at Fremskridtspartiet hyl-der et princip om, at nu skal en kommune kunne gå ud til en helt privat mand på hans helt private jord og diktere ham, hvilken specifik rensningsløsning han skal vælge. Manden derude kan være i den situation, at han siger: Jeg kunne godt tænke mig en anden løsning, som måske bliver lidt dyrere, og så betaler jeg. Men nej, Fremskridtspartiet vil støtte, at kommunen uanset hvad skal kunne sige til en mand, at sådan og sådan skal der renses. Jeg synes, det er ærgerligt. Jeg vil gerne høre hr. Aage Brusgaard afkræfte det heroppe. Det ville glæde mig.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Finder Fremskridtspartiet, at det er i orden, at de, der har betalt én gang for deres kloak, igen skal få en stor regning, som varierer meget tilfældigt efter, hvilken kommune man nu bor i, og hvilken struktur den har? Der er altså en væsentlig forskel på, om man er en borger, der er tilsluttet det kommunale kloakvæsen og har betalt i Københavns Kommune, eller man er en borger, der er tilsluttet det kommunale kloakvæsen og har betalt i Give, Nørre-Snedede eller en hvilken som helst anden landkommune.

Kommunerne skal jo trods alt leve op til de recipientmålsætningskrav, der bliver stillet, og jeg synes, at Fremskridtspartiets ordfører, hr. Aage Brusgaard, skulle tage og læse blandt andet høringssvarene fra det skæve Danmark.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Jeg vil gerne have lov til at komplimentere Fremskridtspartiet ved deres ordfører, hr. Aage Brusgaard, for de bemærkninger, der faldt. Det er jo egentlig dejligt, at man også fra borgerligt hold kan se fornuften i de ting, der skal foregå. Men det sætter så sandelig også Venstre og De Konservative i relief helt ude i det sorte.

Så endnu en gang tak, også fordi Fremskridtspartiet går ind for det kommunale selvstyre. Det har V og K jo åbenbart også forladt.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Det er en spændende alliance, vi ser her. Det må være dejligt at være miljøminister og høre et folketingsmedlem give tilsagn om, at det støtter han, fordi han er sikker på, at der ikke sker et klap.

Det var jo sådan set ikke det, der var Det Konservative Folkepartis udgangspunkt, at når man kommer ud i kommunerne, bliver der sagt, at så sker der ikke noget, fordi de er klar over, at de skal genvælges, og det er derfor, de støtter det. Det synes jeg da er bekymrende, men hvis det er Socialdemokratiets alliancepartner fremover, så må vi jo tage det til efterretning.

Så vil jeg godt lige rette en fejl hos hr. Brusgaard. For Det Konservative Folkeparti var det ikke hovederindet at vælte en masse ekstra udgifter ud på staten. Det var at lave nogle ordninger, som ikke var mere urimelige, end at folk selv kunne betale dem, så vi følger forurener betaler-princippet.

Det er ikke et mål for Det Konservative Folkeparti at lave løsninger for ejendomme i 50.000- eller 100.000-kroners-klassen. Det har jeg sagt et par gange, og det vil jeg gerne understrege.

Og så har jeg sagt, at så er vi ikke fanatiske, hvis der skulle komme et enkelt eksempel eller to, men det regner jeg med kommer frem under udvalgsbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Jeg vil da først tillade mig at sige tak, fordi medlemmerne vågner lidt op nu her sidst på dagen; det synes jeg er glædeligt.

Og så til hr. Hans Christian Schmidt, der spørger, om jeg kan gå ind for, at kommunalbestyrelserne pålægger deres borgere nogle krav. Ja, det kan jeg egentlig godt, det er det, vi har en kommunalbestyrelse til. Vi kan gå ind for selvstyre, og jeg vil egentlig hellere, at det er en kommunalbestyrelse, der pålægger nogle krav, end det er et cirkulære eller en lov herindefra udført af nogle embedsmænd. Jeg har måske i modsætning til hr. Hans Christian Schmidt ret udbredt tillid til kommunalbestyrelserne, og i mange af dem sidder der jo nogle udmærkede Venstrefolk! Og hvis det er sådan, at de gør tingene imod deres borgere, har vi altså valg hvert fjerde år, og så vælger borgerne jo en ny borgmester eller en ny formand for teknisk udvalg.

Det, vi skal passe på, og det nævnte jeg også i min ordførertale, er, at vi ikke skal lave det så snærende og så stramt, at vi tvinger dem til at lave lovsjakeri eller nogle for hurtige løsninger, men have tillid til at kommunalbestyrelserne får kompetencen.

Hr. Jens Vibjerg spurgte mig, om jeg ville være med til at acceptere, at borgerne skal betale to gange. Det er selvfølgelig forkert, hvis de skal det, men Venstres model er altså, at det er en sum penge, man får fra Folketinget. Det er også en slags borgere, og de betaler også deres skat, så hvis det ikke kan blive inden for de 30.000 kr., er det under alle omstændigheder andre borgere, der skal betale.

Nu er jeg ikke så nervøs, for hvis jeg husker ret, er tilslutningsbidraget 30.000 kr. eller 24.000 kr., hvis det er uden tagvand. F.eks. på dyrskuet i Nordjylland, som vi var en del, der var til, stod der store færdige sorte plasticseptiktankbeholdere, som nok ikke er typegodkendt, men som er i brug; men det er sådan nogle ting, man vil typegodkende. Jeg tror rent faktisk ikke, de er så dyre. Jeg tror, rigtig, rigtig

mange, hvis tingene ikke er i orden allerede, endda kan gøre det under de 30.000 kr. Det tal på 100.000 kr., der er nævnt, har jeg altså svært ved at forestille mig, at et ganske almindeligt nedrivningsanlæg vil komme til at koste.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Nu er vi i den heldige situation, at det her netop ikke drejer sig om det kommunale selvstyre, for det er jo også kommunerne, der gør det i dag; så det var ærgerligt for hr. Aage Brusgaard. Det er netop også kommunerne, der gør det i dag, så kommunalt selvstyre har det netop intet at gøre med.

Men lad mig stille et meget kort spørgsmål: Vil hr. Aage Brusgaard i gennemgangen af det her lovforslag i udvalget sikre, at hvis en ejer har lyst til at lave en renseforanstaltning, der er bedre end den, han bliver pålagt, skal han så have lov til det?

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Det mener jeg han skal have lov til. Jeg vil da også gerne se den kommunalbestyrelse, der pålægger sine borgere nogle ting, der er dyrere og værre end de ting, de selv kunne finde ud af at få lavet. Det ville da ikke ske hverken på Mors eller i Vojens, det er jeg da helt sikker på.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg er meget glad for hr. Aage Brusgaards bemærkning, for så blev vi alligevel alliancepartnere til sidst, og det var godt. For hvis man ikke havde den holdning, så går man nemlig ind for lovforslaget. Ifølge lovforslaget har man ikke lov til at vælge, for der bliver man pålagt en nedrivning og kan ikke lave en anden, hvis man har lyst til det. Hvis kommunen har bestemt, det er en nedrivning, så er det en nedrivning.

Jeg skal sige tak til hr. Aage Brusgaard, for så er der alligevel en chance for, at vi kan samles om det her.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Det var en fin en udmelding fra hr. Brusgaard, men jeg vil godt spørge hr. Brusgaard: Hvis man nu bliver i tvivl – nu er jeg jo lidt i tvivl om hr. Brusgaards holdning – hvem skal så afgøre det? Hvis jeg siger, at én metode er bedst, og en anden siger, at en anden metode er bedst, er det

så ejeren selv, der afgøre det, eller hvem skal afgøre det?

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Den mindste kommune, vi har i Danmark, er på 3.224 indbyggere. Selv denne lille kommune har et par ansatte i teknisk forvaltning – det er sådan nogle embedsmænd, som har en større eller mindre teknisk eksamen – som går til dem, der er valgt til at sidde i teknisk udvalg, og så er det op til dem at vurdere, hvordan tingene skal laves, så de er miljømæssigt ansvarlige.

Det er altså kommunalbestyrelsen, som via deres kloakplan bestemmer, og det står også meget tydeligt i loven. Jeg har den ikke lige her, men der står meget tydeligt, at kommunalbestyrelsen – hvis jeg husker ret – skal inden for halvandet år lave en kloakeringsplan, og i den skal de skrive, hvilke områder der skal have en rigtig kloakering, hvilke områder der kan have nedsvivningsanlæg samt i hvilke områder, hvor det er mere hensigtsmæssigt at lave små klyngekloakeringer.

Det er jo en naturlov, at de steder, hvor man accepterer nedsvivning, kan det jo ikke hjælpe, at det samtidig er steder, hvor grundvandet står op i græshøjde, for så er der jo faktisk ingen steder, hvor det kan nedsive. Og derfor står der et eller andet sted i lovforslaget, at for nedsvivning skal der være mindst en meter til grundvandet. Det siger jo egentlig sig selv, for ellers kan det altså ikke nedsive. Hvis grundvandet står så højt, kunne vi jo risikere, at rotter og andre sager kom op i toilettet; det skal vi ikke risikere.

Bruno Jerup (EL):

Da Enhedslisten ordfører, hr. Bent Hindrup Andersen, ikke kan være til stede, skal jeg sige følgende:

Enhedslisten er grundlæggende enig med miljø- og energiministeren i, at der skal ske noget på spildevandsområdet i det åbne land, og jeg vil gerne indlede med at sige, at vi støtter forslaget. Der er dog nogle forhold, som vi ønsker ændret, så loven i praksis administreres på den måde, som vi fra Enhedslistens side tolker, at den kan og bør administreres på.

Den primære årsag til, at vi kan støtte forslaget, er, at det ikke bevidstløst går efter at tilslutte så mange som muligt til en central spildevandsbehandling, men giver fri mulighed for at vælge andre efter vores mening miljømæssigt mere rigtige løsninger.

Et af de punkter, hvor vi imidlertid har brug for ministerens bekræftelse af vores tolkning, er, at loven på ingen måde stiller sig hindrende over for, at man i de berørte ejendomme får frie muligheder for at vælge en økologisk spildevandsbehandlingsmetode, men at der med denne lovgivning tværtimod sker en ansporing til, at kommunerne i langt højere grad end hidtil skal tilskynde til at acceptere økologiske spildevandsløsninger.

Konsekvensen af denne udlægning af lovforslaget må nødvendigvis være, at de ejendomme, som pålægges et rensningskrav, får en reel valgmulighed mellem de forskellige løsningsmuligheder, og at de ejendomme, som vælger at gå den økologiske vej, også får den nødvendige tidsfrist hertil, da vi netop her taler om en forholdsvis ny teknologi, som ikke er en hyldevare. Vi mener derfor også, at kommunerne skal forpligtes til at give de pågældende ejendomme en reel information om de valgmuligheder, som ejendommen har for løsning af det påbud, der udstedes. Hvis ministeren ikke kan bekræfte det forhold, har vi selvfølgelig nogle problemer i forhold til lovforslaget.

Ministeren er bekendt med Enhedslistens holdning til økologiske spildevandsløsninger, og jeg har også forstået, at der i forlængelse af dette lovforslag vil komme et lovforslag fra regeringen, hvor der åbnes op for at anvende økologiske spildevandsmetoder inden for de kloakerede områder i byerne, herunder at kommunerne ikke alene får lov til, men også pligt til at ligestille økologisk spildevandsbehandling med traditionel spildevandsbehandling samt at kommunerne skal kunne bruge kloakmidlerne hertil.

Som i byerne er der imidlertid også i det åbne land behov for forsøgs- og demonstrationsprojekter, som kan forbedre disse teknikker, der jo som grundlæggende filosofi sigter på, at spildevandsressourcer udnyttes og tilbageføres til jorden, frem for at det betragtes som affald, der skal bortskaffes. Derfor vil vi fra Enhedslistens side foreslå, at lovforslaget udbygges med en kommunal mulighed for at finansiere sådanne projekter og i denne forbindelse projekter i det åbne land.

Jeg vil gerne høre, om ministeren er indstillet på at støtte en sådan ændring.

Et andet punkt, hvor jeg har brug for ministerens bekræftelse af vores tolkning, er med hensyn til betalingen og konsekvenserne af et medlemskab af kloakforsyningen. Vi forstår forsla-

get således, at den enkelte ejendom, som påbydes rensning, til enhver tid frit kan vælge, om man vil indgå i et medlemskab af den lokale kloakforsyning, og at et medlemskab på ingen måde forpligter grundejeren til at vælge en bestemt løsning. Konsekvensen af at vælge et medlemskab er således, at grundejeren betaler et helt normalt kloakbidrag, og at kloakforsyningen herefter står for dækningen af omkostningerne til etablering og drift af den løsning, som grundejeren har valgt.

Jeg vil også gerne høre, om ministeren kan bekræfte denne tolkning af lovforslaget.

Hvis lovforslaget udmøntes og administreres i denne ånd, mener vi fra Enhedslistens side, at lovforslaget kan bidrage til en fornuftig udvikling af spildevandsområdet, og vil derfor kunne støtte forslaget.

Sonja Albrink (CD):

Der er ingen grund til ikke at forsøge at lave spildevandsrensningen så god som overhovedet muligt. Derfor er der også grund til at tage fat på de mindre udledere i det åbne land. Jeg tror, at næsten alle ordførerne har nævnt, at de er blevet kontaktet fra forskellig side af repræsentanter for berørte grupper. Jeg håber, at vi under udvalgsbehandlingen kan få drøftet de spørgsmål og de problemer, og kan i øvrigt på CD's vegne tilsige en støtte til lovforslaget.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Lad mig starte med det positive og sige tak til det flertal – måske endda ret brede flertal – der er bag regeringens forslag og motiverne bag det. Hermed har jeg ikke taget partier til indtægt for alle detaljer i forslaget. Jeg er enig med hr. Jerup i, at der selvfølgelig vil være en række forudsætninger i tolkningen, og at der vil være nogle præciseringer. Fru Anni Svanholt var inde på det samme, og fru Albrink præciserede også, at man måtte se på tingene undervejs i udvalgsarbejdet. Det vil jeg gerne bekræfte, og det skal man have tak for.

Vi har bestræbt os på at finde en løsning, der var grøn, dvs. én, der koncentrerede sig om at løse et meget væsentligt miljøproblem. Det er ikke rigtigt, som hr. Vibjerg sagde det i sin tale, at det nærmest er et slag på tasken, når man angiver, at udledningen fra huse i det åbne land udgør op imod en tredjedel af den samlede belastning eller udledning af fosfor og organisk stof. Tværtimod har vi i Vandmiljøplanen løbende afsat betydelige beløb til overvågning

på det her område, så dér er vi på forholdsvis fast grund.

Det er klart, at der er en usikkerhed, men som hr. Langkilde understregede det, så ligger den samlede belastning nok meget højt, og hvis man vil gøre noget, er der nok ingen tvivl om, at det her er et af de områder, hvor man får mest miljø for hver krone, der gives ud.

Vi har altså valgt en grøn løsning, hvor vi har prioriteret et vigtigt miljøproblem og sagt, at nu må vi have det løst. Det er også i længden svært at forklare virksomhederne, industrien, i byerne og borgerne, der bor i byerne, at de i mange tilfælde skal ofre meget betydelige beløb til rensning af spildevand, samtidig med at man lader en stor kilde ligge i det åbne land uden at gøre noget ved det. Det tror jeg er meget, meget vanskeligt at forklare.

Det andet princip, vi har haft, var, at det skulle være en fleksibel løsning. Det vil sige, at vi ville ikke påbyde folk kloakering. Vi ville ikke påbyde en standardløsning. Vi ville sige, at det skulle bero på en lokal kommunal planlægning og vurdering, og vi giver mulighed for, at man kan påbyde nedsivning, netop for at understrege, at det kan være, som hr. Brusgaard var inde på, en ganske udmærket måde at klare problemet på.

Jeg vil dog gerne tillægge, at vi ikke tror det, men hvis det er muligt undervejs i udvalgsarbejdet at påvise, at der er andre måder at gøre tingene på, som er billigere eller lige så billige og gode som nedsivning, så er vi selvfølgelig også parat til at diskutere det. Jeg tror, det er vigtigt, at vi giver den fornødne fleksibilitet i arbejdet med disse ting.

Det undrer mig lidt, at hr. Schmidt tog så meget på vej over den model, man havde valgt for kommunalt påbud. Det er jo en model, der er udarbejdet i tæt samarbejde med Kommunernes Landsforening, med landboorganisationer og andre, der normalt repræsenterer folk i det åbne land. Så der er ikke tale om, at det bare er en eller anden grille, miljøministeren har fået om at tvinge folk til det ene eller det andet. Der er tale om noget, som hviler på en udvalgsindstilling, som har samlet enighed.

Endelig er ordningen solidarisk forstået på den måde, at med hensyn til de investeringer, der er nødvendige, så er der ingen i det åbne land, som bliver stillet ringere end folk, der bor inde i byerne. Vi tror altså ikke, at der er ret mange, som vil have nogen økonomisk fordel af at lade Kloakfonden finansiere det. De få, det

drejer sig om, skal ikke risikere at skulle gå fra hus og hjem på grund af urimelige udgifter. De skal have den samme mulighed som os, der bor inde i byerne, for at kunne få fællesskabet til at finansiere det.

Til gengæld, og det synes jeg at alle de borgerlige overser det i deres indlæg, skal man efterfølgende løbende bidrage til den fælles finansiering. Man skal, også selv om man ikke er tilsluttet kloakeringsanlægget, betale løbende for det. Det vil altså sige, at det er rigtigt, at man får hjælp fra fællesskabet, når det drejer sig om investeringer. Og det er altså i de få tusinde tilfælde – jeg tør ikke sige, hvor mange det drejer sig om, men det er i hvert fald en mindre del af de samlede bygninger, vi taler om, hvor der er tale om en meget stor investering, hvilket vi skal bestrebe os på at undgå – at man samtidig vil komme til at betale til fællesskabet.

Jeg har ikke noget imod undervejs, og jeg synes, det er en god løsning, at drøfte hele dette samspil og indsætte eksempelvis en ventilbestemmelse, der gør, at hvis det i forhold til de enkelte lokalsamfund derude stiger mere, end vi forudser, så har man en eller anden overordnet solidaritet, altså en garanti for, at det ikke kan gå værre end sådan og sådan.

Men jeg er meget imod at sige, at når det drejer sig om spildevandsrensning på landet, skal staten betale, hvorimod industrien selv skal betale. Når det drejer sig om mennesker, der bor inde i byen, skal de selv betale, men når det drejer sig om folk, der bor ude i det åbne land, skal det øvrige samfund betale. Det er jeg ikke tilhænger af.

Jeg har været glad for de indlæg, der har været, som har været positive over for forslaget. Jeg har også været glad for hr. Brusgaards – synes jeg – meget sobre indlæg, selv om jeg ikke tager ham til indtægt for alle dele af forslaget.

Til gengæld må jeg sige, at det var en ynk at høre på Venstre og De Konservative. Her har man prøvet at løse et af vort samfunds alvorligste miljøproblemer på en måde, der både er grøn, fleksibel og solidarisk, som ikke tvinger nogen fra hus og hjem, og som hviler på de smukkeste principper om lokal ansvarlighed og lokalt samarbejde. Og så har de ingenting at komme med. Ingen positive modforslag ud over at sige, at staten skal betale det hele. For Venstres vedkommende, at staten skal betale, og for De Konservatives vedkommende, at ingen – stort set – skal betale, for nok sagde man, at forureneren skal betale, men når det så kom til

stykket, blev det jo for dyrt, og så var der ingen, der skulle betale – eller rettere: Man måtte afstå fra at lave de nødvendige løsninger.

Jeg håber selvfølgelig, at vi kan rette op på denne negative holdning undervejs i udvalgsarbejdet, og jeg har allerede givet en række åbninger, som vi er villige til at drøfte videre i udvalget. Men dette i øvrigt meget fornuftige forslag er altså blevet offer – føler jeg – for den visnepolitik, der præger de to store borgerlige partier i øjeblikket. Man kunne jo lidt humoristisk sige, at det største problem for de to store partier her i Folketinget, når det drejer sig om vigtige samfundsanliggender i øjeblikket, er, hvordan man kan have korslagte arme, når man ikke vil tage hænderne op ad lommen.

Jeg håber ikke, at den visnepolitik vil fortsætte. Jeg håber, man vil trække i arbejdstøjet og løse dette problem. Det er vel ikke mindst partiet Venstres vælgere, det her drejer sig om – også mit partis og andre partiers vælgere, men ikke mindst partiet Venstres vælgere – nu, hvor vi skal have løst et afgørende problem, og vi skal løse det på en fornuftig måde.

Så selv om jeg har været skuffet over mange af de ting, jeg har hørt fra mindretallet her i dag, er vi fra regeringens side, og jeg tror også fra flertallets side, interesseret i at finde en løsning, for skal det her virkelig batte noget, er det godt med et bredt flertal bag forslaget. Men der vil under alle omstændigheder ske noget, og jeg kan sige med sikkerhed, at der vil ske noget i denne samling, og det vil hvile på de principper, jeg har understreget, nemlig det grønne, det smidige, det fleksible og det solidariske.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Man kan måske godt forstå, at ministeren gerne vil have nogle lovforslag igennem her i foråret, og med den korte tid, der er tilbage for regeringen, er det sådan set også forståeligt, men man mærker jo tydeligt, at ministeren ikke mener det. Han har måske lidt hjertet med, men meget lidt fornuft.

Ministeren taler om, at her skal ingen gå fra hus og hjem. Nej, det er sådan set rigtigt nok. Ministeren skulle bare have fortsat: For vi tørrer det af på alle de andre, der er derude. Vi tager godt nok roserne, vi sørger for, at de ved, det er os, men vi lader de andre betale. Det er sådan set heller ikke noget at klandre ministeren for, for det er jo et varemærke, som regeringen har gjort sig til talsmand for. Det har vi set før med

hensyn til kommunerne: Guld og grønne skove, og så kan de få lov at betale, når regningen er der. Men det bliver ikke mere rimeligt af den grund.

Og så endelig spørgsmålet om at kunne lave nedsvivning. Ministeren glemmer at fortælle – og det er ærgerligt, at ministeren er af den opfattelse – at hvis nogle godt kunne tænke sig at lave en bedre renseforanstaltning, er det normalt aldrig sådan, at vi hindrer dem i det. Men det gør vi her, for ministeren siger, at hvis nogle skulle finde på at lave et bedre renseanlæg, end vi regner med, kan man ikke styre økonomien. Det er ærgerligt, vil jeg sige til ministeren, og det holder ikke.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Når jeg siger, at tallene er et slag på tasken, og ministeren siger, at der er usikkerhed om tallene, er det vel en strid om ord.

Så siger ministeren, at byerne pålægges store udgifter. Ja, der er problemer ved at klumpe sig sammen. Ministeren siger videre, at så skal landdistrikterne ikke gå fri. Det sagde jeg også i min tale, at jeg er enig i, når det er nødvendigt at gøre noget. Og det er trods alt væsentligt, for mange har betalt, og vi skal ikke lave dyrere løsninger end nødvendigt. Derfor kan vi i langt de fleste tilfælde, hvis vi lever efter den devise, leve op til, at det er forurenere, der betaler, og er der så særlige situationer, må vi ind og finde hjælp. Men man skal altså ikke skyde gråspurve med kanoner, som jeg sagde i mit indlæg.

Og så vil jeg slutte med at sige, at hvis miljøministeren mener, at det her er samfundets alvorligste miljøproblem, står det trods alt ikke så galt til i Danmark.

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Ministerens referateteknik og hukommelse lader meget tilbage at ønske. Jeg synes, det er nogle uhørt grove bemærkninger, vi skal lægge øre til her, når man bliver fejlciteret i den grad. Det er måske, fordi ministeren slet ikke svarer på det, der bliver spurgt om. Han beskæftiger sig ikke med substansen, men er en minister, der søger konfrontationen og mener, at man får de største resultater ved at hakke mest muligt på dem, der gerne vil hjælpe, og dem, der har haft en lang tradition for at løse dette lands miljøproblemer. Det er dybt beklageligt, men det skal ikke forhindre os i at være interesserede i at lave noget.

Der blev også klart givet udtryk for, at vi anfægter finansieringsordningen, og jeg vil gerne tillade mig at citere et brev fra Dansk Industri til Miljøstyrelsen, som er sendt den 6. december 1996, og som ministeren ikke har svaret på. Jeg har nævnt det i generelle vendinger, og nu vil jeg godt citere, hvad der bliver skrevet:

»Den foreslåede løsning er helt uacceptabel for DI, idet der er betydelig risiko for, at enkelte industrier beliggende i landkommuner med mange lodsejere i det åbne land kan komme til at bidrage til finansieringen i urimeligt omfang.«

Ministeren bedes komme med nogle argumenter, der tilbageviser det og siger, at det er urimeligt. Vi havde det samme med hensyn til de små kommuner.

Jeg vil sige, at på regnvandsområdet er vi tilfredse med, at man tager faskinerne med ind. Jeg synes, der kan være god grund til at arbejde med andre teknikker. Det gjorde jeg tydeligt opmærksom på, og vores lovforslag skal ikke lukke af for det. Det skal sørge for, at vi får åbnet den kreativitet, som har udviklet hele vores genbrugs-, genvindings- og andre dele af vores miljøvirksomhed, og det skal også gælde her.

Så vil jeg gerne vide, om jeg har forstået det rigtigt, at sommerhusene ikke er omfattet, og jeg vil gerne høre, hvornår ministeren forventer at kunne levere de første typegodkendelser. Jeg synes, det er meget vigtigt for os at vide, hvornår de kan ligge på bordet, for det er noget, der kan sætte skub i det, at vi ved, hvad vi taler om rent konkret i kroner og øre.

Så vil jeg høre ministeren, om han kunne forestille sig i stedet for at vælte udgifterne over på andre at lave en garantiordning, der går ud på, at der skal noget ekstraordinært til, hvis vi skal påbyde løsninger på mere end 30.000 kr. Så kunne vi komme ud over vores debat om, hvem der skal betale for hvem, for det er i al fald urimeligt, at man ikke følger forurenere betalerprincippet. Omvendt har vi også stor forståelse for, at der kan være enkelte virksomheder og enkelte i det åbne land, som har meget vanskeligt ved at bære udgifterne, og vi vil ikke sende alle folk ind i byerne.

Med hensyn til at få spildevandet til at forurene mindre ved vi, at 25 pct. af vores offentligt ejede renseanlæg overskrider grænseværdierne. Det gør de bl.a. på grund af meget regnvand, der går i systemet. Det er godt, at man begynder at udvikle, og jeg synes, der her er et lille bidrag

til det ved, at man motiverer folk til at bruge regnvandet på anden vis. Men jeg vil gerne have ministerens kommentar til det brev, som Dansk Industri har skrevet den 6. december 1996, og jeg citerer:

»Det er med undren, at DI kan konstatere, at Spildevandsudvalgets anbefaling om, at der åbnes mulighed for at reducere vandafledningsbidraget for udledning af skyllevand, kølevand etc. ikke er medtaget i de fremsendte lovforslag.«

Jeg vil høre, hvad baggrunden er for det forhold.

Aage Brusgaard (FP):

Normalt plejer jeg som ordførertaler at bruge stikord, men jeg vidste godt, at det her kunne være lidt mærkeligt, og derfor skrev jeg min tale ned. Jeg har for øvrigt også givet min gruppe en kopi, så de ved, hvilken holdning jeg har. Jeg blev ikke færdig med min ordførertale, så derfor vil jeg gøre den færdig nu.

Vi mener rent faktisk, at vore kommunalbestyrelser forvalter deres opgave både miljørigtigt, miljøvenligt og borgervenligt. Borgerne er jo miljøbevidste i dag, og hvis der er en ejendom, der ikke har septiktank, eller som leder direkte ud til en å eller en sø, jamen så vil lystfiskerforeninger eller naboer jo øjeblikkelig ringe til kommunen. Og ligeledes er det sådan, at i alle de kommuner, der har tvungen septiktankstømning, kommer der en chauffør én gang om året, og han vil også påpege, hvis noget er galt.

Vi er altså bange for, at man vil fare for hårdt frem og stille for dyre krav til kommunerne om, at de skal skride for hurtigt ind, og det er noget af det, vi er betænkelige ved. Det kan jo være medvirkende til, at ingen tør købe huse og nedlagte landejendomme i landområder, hvis de skal til at investere mere end 30.000 kr., og derfor vil jeg godt spørge ministeren: De tal, der er nævnt, 24.000 kr. og 30.000 kr., er de beregnet alt inklusive, eller gælder de kun, hvad skal vi sige, en hovedetablering? Skal folk selv betale, hvis de f.eks. skal have en ny septiktank ud over det?

Endvidere vil det nok være et problem, hvis kommunerne skal stille krav om en vis volumen på en septiktank. Der er nævnt noget om en todelt tank. Mange septiktanke, nok de fleste, har kun én beholder, og det mener jeg rent faktisk er nok. Hvis overfladevand, vand fra køkkenet og vand fra badeværelset ikke går i septiktanken, har volumen faktisk ikke ret stor betydning. Det er jo sådan, at mange af disse

septiktanke er lavet af autoriserede kloakmestre igennem 30 år; de har gjort, som de nu mente var rigtigt, og det har fungeret godt. Derfor vil jeg godt spørge, om det ikke er i orden med enkeltbeholdere som septiktanke, når badevand og vaskevand ikke bliver ledt i dem.

Når vi har haft førstebehandlingen, vil jeg håbe, at alle interesserede kommer i deputation – det er selvfølgelig repræsentanter for husmandsforeninger, landboforeninger, KL osv. – og giver deres besyv med.

Og så vil jeg ordret læse de sidste linjer op, for hvis det er det, der er intentionen, er vi enige i forslaget. Derfor: Hvis intentionen i forslaget er, at de ejendomme, der udleder deres spildevand uden en ordentligt fungerende septiktank, direkte til åer eller søer, skal have deres rensning forbedret, så er vi enige. Vi bør tilkendesige, at det er dér, der skal sættes ind, og det vil altså sige, at jeg ikke har bundet mig for mere end de ting, jeg har sagt. Det er ingen blankocheck . . .

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Der er ikke mere taletid. Der er gået 3½ minut.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 129: Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om råstoffer. (Regulering af fyldjord i råstofgrave).

Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (Fremsat 18/12 96).

Lovforslaget sættes til forhandling.